

रामपुर नगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड: ४

संख्या: ४

मिति: २०७७/०७/२०

भाग - २

रामपुर नगरपालिकाको
एक वडा एक उत्पादन कार्यक्रम संचालन कार्यविधि २०७७

खण्ड १ - पृष्ठभूमि:

रामपुर नगरपालिकाको कृषि क्षेत्रको उत्पादन बृद्धि, व्यवसायीकरण, तथा विविधिकरण गर्न एक वडा एक उत्पादन कार्यक्रम संचालन कार्यविधि २०७७ तयार गरि लागु गरिएको छ । साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्रहरू (पकेट) स्थापना गरि व्यवसायिक रूपमा उत्पादन बृद्धि, प्रशोधन वा बजारीकरण गर्न यो कार्यविधि तयार गरि लागु गरिएको छ ।

खण्ड २. - संक्षिप्त नाम , प्रारम्भ र परिभाषा :

२.१ यो कार्यविधिको नाम एक वडा एक उत्पादन कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७७ रहेको छ ।

२.२ यो कार्यविधि स्वीकृत भएको मितिबाट लागु हुनेछ ।

२.३ विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा

क) “कार्यपालिका” भन्नाले रामपुर नगरपालिकाको कार्यपालिकालाई सम्झनु पर्दछ ।

ख) “कृषक” भन्नाले व्यवसायिक वा व्यवसाय उन्मुख खाद्यान्नबाली, तरकारीबाली, नगदेबाली, औधोगिक बाली, मसलाबाली, तेलहनबाली, दलहनबाली, फलफुलखेति, च्याउ खेति, माछापालन, मौरीपालन आदि निश्चित क्षेत्रफलमा खेति गर्ने व्यक्तिलाई सम्झनु पर्दछ ।

ग) “कृषि समूह” भन्नाले करिब १५-३० जनाको कृषक सदस्य रहेको समुहलाई बुझनुपर्दछ ।

घ) “कृषि शाखा” भन्नाले यस नगरपालिकाको कृषि शाखा वा उपशाखा वा इकाई वा कृषि सेवा केन्द्रलाई जनाउनेछ ।

ङ) “पकेट” भन्नाले आवश्यकता र स्थानिय सम्भाव्यताका आधारमा सम्भाव्य बाली/बालिबस्तुमा न्युनतम रोपनीमा वा संख्यामा खेति गरेको साना व्यवसायिक उत्पादन केन्द्र सम्झनु पर्दछ । खाद्यान्नबालीको हकमा न्युनतम १५० रोपनी, दलहन/तेलहन बालीको १०० रोपनी, तरकारी खेति तथा आलु खेति ५० रोपनी, फलफुल खेतिमा १०० रोपनी, मसलाबालीको ५० रोपनी, कन्ये च्याउको लागि १० च्याउ घर वा ८०० केजी च्याउ बिउ प्रति लटमा प्रयोग, २०० आधुनिक घरमा मौरीपालन गर्ने वा प्लास्टिक घरमा गरिने खेतीको हकमा कम्तिमा २० रोपनी क्षेत्रफलमा फैलिएको प्लास्टिक घरहरू भएको वा माछापालनको हकमा न्युनतम २० रोपनी जलाशय क्षेत्रफलमा फैलिएको माछापोखरी संचालन गरेको साना व्यवसायिक उत्पादन केन्द्र सम्झनु पर्दछ ।

च) “समिति” भन्नाले सम्बन्धित पकेट संचालन समन्वय समिति सम्झनु पर्दछ ।

छ) “प्राविधिक समिति” भन्नाले खण्ड ४ को दफा ४.२ अनुसार गठन भएको समितिलाई सम्झनु पर्दछ ।

खण्ड ३ - उद्देश्य

- ३.१. कृषि क्षेत्रको आधुनिकरणमा योगदान पुर्याउने साना ब्यबसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) हरू बिकास गरि छनोट गरिएको बाली/बस्तुहरुको उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि तथा रोजगारी सिर्जना गरि कृषकहरुको आमदानी बृद्धि गर्ने ।
- ३.२. रामपुर नगरपालिकालाई कृषिमा आत्मनिर्भर बनाउन यस नगरपालिकाको एक वडा एक उत्पादन कार्यक्रमलाइ लागु गर्न पकेट क्षेत्र निर्माण गरि कृषिमा आत्मनिर्भर बनाउने ।

खण्ड ४ - एक वडा एक उत्पादन/पकेट निर्माण

- ४.१. पकेट क्षेत्र निर्माणको लागि नगरपालिका कार्यालयको कृषि शाखाले सूचना मार्फत कृषि समूह/कृषि सहकारी/कृषि फर्म वा उद्धमीलाई प्रस्ताव पेश गर्न आव्हान गर्नेछ । प्रस्ताव पेश गर्दा यस कार्यविधिको खण्ड ख को दफा २.३ बमोजिमको पकेट क्षेत्रको लागि एउटा वा सो भन्दा बढी समूह वा फर्मले संयुक्त रूपमा निवेदन पेश गर्न सक्नेछन् ।
- ४.२ प्रस्ताव/निवेदन बमोजिम प्राविधिक सम्भाव्यता, उत्पादनको हालको अवस्था, कृषक समूह/कृषि सहकारी/कृषि उद्धमीको सक्रियताको आधारमा कम्तिमा एक वडा एक पकेट क्षेत्र छनौटको लागि निम्न सदस्य रहेको प्राविधिक समिति रहनेछ ।
  - क) संयोजक नगर प्रमुख
  - ख) सदस्य प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
  - ग) सदस्य आर्थिक बिकास समिति संयोजक
  - घ) सदस्य कृषि शाखा प्रमुख
  - ङ) सदस्य पशुसेवा शाखा प्रमुख/प्राविधिक
  - च) सदस्य सचिव कृषि प्राविधिक
- ४.३. समितिले आवश्यकता अनुसार कर्मचारी/आर्थिक विकास समिति सदस्य बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ । समितिले छनौटको बिधि आफै तय गर्न सक्नेछ ।
- ४.४ सूचना मार्फत संकलन भएका निवेदन मध्ये स्थानीय तथा प्राविधिक सम्भाव्यताको आधारमा पकेट क्षेत्र निर्धारण गरिनेछ । कृषि ज्ञान केन्द्र वा अन्य परियोजना बाट संचालन भएका पकेट क्षेत्र भन्दा अन्य क्षेत्र लाइ प्राथमिकता दिनुपर्नेछ ।
- ४.५ माथि जे भनिएता पनि बालीहरु रोप्ने समय फरक फरक हुने हुदा सूचना बाहेक अन्य समयमा कृषक फर्म/कृषक समूह/जल उपभोक्ता समितिको माग अनुसार अवस्था हेरी कृषि प्राविधिकले उक्त क्षेत्र उचित देखेमा पकेट संचालन समन्वय समिति गठन गरि प्राविधिक समिति बाट अनुमोदन गरि कार्यक्रम संचालन गर्न सकिनेछ ।

खण्ड ५ - पकेट संचालन समन्वय समितिको गठन

पकेट संचालनका सम्बन्धमा सम्बन्धित नगर कार्यपालिका कार्यालयसंग भएको सम्झौता बमोजिमका कार्यहरू संचालन गर्ने सम्बन्धमा खण्ड ४ बमोजिम स्थापना भएको पकेट क्षेत्रको ब्यवस्थापनका लागि सम्बन्धित कृषक समूह/कृषि सहकारी/कृषि उद्यमि वा जल उपभोक्ता समितिहरूको प्रतिनिधित्व रहने गरि कम्तिमा ३३ प्रतिशत महिला सहितको ७ सदस्यीय पकेट संचालन समन्वय समिति गठन गरिनेछ । यसको लागि पकेट क्षेत्र छनौट भएपछि पकेट भित्र रहेका कृषक समूह/सहकारी/कृषि उद्यमि/जल उपभोक्ता समितिहरूलाई पकेट संचालन समन्वय समिति गठनको लागि ७ दिनको म्याद सहित पत्राचार मार्फत वा अन्य स्थानीय संचार माध्यम मार्फत आब्हान गरिनेछ । प्राविधिक समितिको निर्णय अनुसार एक भन्दा बढी आबेदकहरूलाई संयुक्त रूपमा समिति गठनको लागि समेत अनुरोध गर्न सकिने छ । तोकिएको अबधिमा समिति गठन भै नआएमा कृषि शाखाले सहजीकरण गरि ७ दिन भित्र समिति निर्माण गर्न सक्नेछ । समितिको सदस्यहरू सम्बन्धित बाली/बस्तुको ब्यवसायिक खेतीमा अनिवार्य संलग्न भएको हुनुपर्नेछ । उक्त समितिमा संयोजक, उपसंयोजक र सचिव एक —एक जना र बाँकी ४ जना सदस्य रहनेछन । पकेट संचालक समन्वय समितिको प्रमुख कार्यकारी पदहरूमा कम्तिमा १ जना महिला हुनु पर्नेछ । रामपुर नगरपालिकाको कृषि शाखा प्रमुख समितिको पदेन सदस्यको रूपमा रहनेछ । पकेटको संचालन गरिने कार्यक्रमको प्रस्तावना तयार गर्दा र कार्य सम्पादन प्रतिवेदन तयार गर्दा निजको सहमति अनिवार्य रहनेछ । कार्यक्रम संचालन हुने सम्बन्धित वडाका अध्यक्ष उक्त समितिको आमन्त्रित सदस्यको रूपमा रहनेछन ।

खण्ड ६- पकेट क्षेत्र छनौट प्रक्रिया

यस कार्यालयको कृषि शाखा मार्फत १ हप्ते सुचना आव्हान गरि निवेदन संकलन गरिनेछ । निवेदन दिन आउदा खण्ड २ को २.३ को (ड) मापदण्ड अनुसार खेति गर्न चाहने कृषक समूह/कृषि सहकारी /जल उपभोक्ता समिति वा कृषि फर्मले मात्र निवेदन दिन योग्य हुनेछ । निवेदन दिन आउदा एक प्रति निर्णय प्रतिलिपि, खेति गर्नको लागि चाहिने जग्गाको क्षेत्रफल खुल्ने कागजात, निवेदको नागरिकताको प्रतिलिपि, फार्मको हकमा पान/भ्याट नम्बर र फार्म दर्ता प्रमाण पत्र समेत बुझाउनु पर्नेछ ।

संकलित प्रस्ताव /निवेदनहरू मध्येबाट व्यवसायिकता, सम्भावना, नया कृषि उपजको उत्पादन, उच्च मूल्य बालीहरू आदिको आधारमा पकेट क्षेत्र निर्माण समितिले निर्णय गरि सोहि पकेट क्षेत्रलाई कृषि शाखाले सुचना वा पत्र मार्फत पकेट क्षेत्र संचालन समिति गठन गर्न आब्हान गर्नेछ । पकेट छनौट गर्दा एकै वार्ड अथवा एकै कलस्टरमा रहेको क्षेत्रलाई छनौट गरिनेछ । पकेट एउटा वडामा एउटा वा एकै वडामा धेरै पकेट क्षेत्र पनि रहन सक्नेछन ।

खण्ड ७- पकेट कार्यक्रम संचालन प्रक्रिया

पकेट संचालन समन्वय समितिले कृषि शाखा संग समन्वय गरि पकेट क्षेत्रको तोकिएको बजेटको कार्यक्रम निर्माण गर्न सक्नेछन । कार्यक्रम निर्माण गर्दा पकेट क्षेत्रको आवश्यकताको आधारमा बिउ बिजन खरिद, बिषादी तथा मल खरिद, औजार उपकरण वा फार्म मेशिनरी खरिद लगायतका कार्य गर्न सक्नेछन भने अनुदान प्रतिशत ५०% मात्र हुनेछ । साथै संरचना निर्माण जस्तै साना सिंचाई निर्माण जस्ता कार्यको लागि ८५% अनुदान हुनेछ । बाकि रकम कृषकहरुलेनै व्यहोर्नु पर्ने छ । सोहि कार्यक्रम पकेट संचालन समन्वय समितिले निर्धारण गरेपछि यस कार्यालयसँग सम्झौता गरि कार्यक्रम अगाडी बढाउन सक्नेछ । पकेट क्षेत्रमा आवश्यकता अनुसार कृषि प्राविधिकले स्थलगत तालिम तथा अभिमुखीकरण तालिम दिनेछन् । तालिम तथा ढुवानी खर्च भने १००% अनुदानमा संचालन हुनेछन् । सोहि कार्यक्रमका आधारमा नगर कार्यपालिका कार्यालयले आवश्यक कागजातको आधारमा कार्य सम्पन्न गरिसकेपछि अनुदान रकम भुक्तानी दिनेछ । आवश्यकता परेमा कृषि शाखाले कृषि सामग्री खरिद गरि वितरण समेत गर्न सक्नेछ ।

खण्ड ८ - बिबिध

यस कार्यविधिमा उल्लेख भएका बाहेक अन्य कुराहरु प्रचलित नियम, कानून, निर्देशिका बमोजिम हुनेछ । यस कार्य विधिले ब्यबस्था गरेको कुनै प्राबधान कार्यन्वयन गर्दा बाधा अड्काउ फुकाउन परेमा समितिको क्षेत्रभित्र पर्ने समितिले अन्य जटिल नितिगत अवस्थामा कार्यपालिकाले बाधा अड्काउ फुकाउन सक्नेछ ।